روزنه

تشکیل کارگروهی برای پیگیری پرونده قضائی محمدرضا خاتمی

● **شرق:** محمدرضا خاتمی روز گذشته در فراکسیون امید بود؛ جلسه‌ای که پیش‌تر سخنگوی فراکسیون خبر آن را داده بود. فاطمه سعیدی بعد از ماجرای منتفی‌شدن ارسال نامه به وزیر دادگستری درباره پرونده خاتمی، از چنین جلسه‌ای سخن گفته بود. هرچند با یک هفته تأخیر، این جلسه روز گذشته برگزار شد. سعیدی در توضیح این جلسه به «ایسنا» گفت: هیئت‌رئیسه فراکسیون و دو کمیته سیاسی و حقوقی، جلسه‌ای را با حضور محمدرضا خاتمی برگزار کردند که در آن آقای خاتمی توضیحاتی درباره جزئیات دادگاه، حکم صادره و دفاعیاتش ارائه کرد. به گفته او، در این جلسه اعضای هیئت‌رئیسه فراکسیون سؤالاتی درباره اظهارات آقای محمدرضا خاتمی و مقامات داشتند که محل بحث و گفت‌وگو قرار گرفت. سخنگوی فراکسیون امید ادامه داد: فراکسیون امید از شعبه رسیدگی‌کننده به پرونده آقای خاتمی در دادگاه تجدیدنظر درخواست دارد با تشکیل جلسه دادرسی، اسناد و مدارک ارائه‌شده را دقیق بررسی کند. سعیدی در ادامه از تشکیل کارگروهی در فراکسیون به ریاست محمدرضا عارف برای پیگیری و تعامل با قوه قضائیه خبر داد و گفت این کارگروه موضوع پرونده قضائی آقای محمدرضا خاتمی را نیز پیگیری می‌کند.

فرمانده یگان هوادریای نیروی دریایی ارتش:

تهدید تحریم را تبدیل به فرصت کردیم

● روابط‌عمومی ارتش: فرمانده یگان هوادریای نیروی دریایی ارتش، با اشاره به وظیفه اصلی این یگان گفت: هوادریای نیروی دریایی ارتش، قسمت هوایی این نیرو است و رصد و پایش مرتب تمام مناطق تحت کنترل، یعنی همه مناطق سرزمینی و بین‌المللی ازجمله مأموریت‌های این یگان است. امیر دریادار دوم روح‌الامینی با بیان اینکه اورهال اساسی تمام وسایل پرنده را خودمان انجام می‌دهیم، خاطرنشان کرد: ما تهدید تحریم را تبدیل به فرصت کردیم و این اقدامات امروز از سوی کسانی انجام می‌گیرد که انقلاب را درست درک نکرده و آن زمان متولد نشده بودند.

ناگفته‌های رازینی از محاکمه‌های عملیات مرصاد

ادامه از صفحه اول

ما گفتیم این قانون قبلا بوده و الان آن را نداریم. بنابراین باید بتوانیم در موارد ضروری در محلی نزدیک به آن حادثه بررسی را انجام دهیم و تا این خواسته را بنویسیم و به مجلس بدهیم و مجلس تصویب کند، زمان می‌برد. امام اجازه دهند ما این حق را داشته باشیم که در موارد لازم در مناطق جنگی دادگاه تشکیل دهیم. این مطلبی است که در فراز اول مطلب امام آمده است. فراز اول را بخوانید.

دادگاه ویژه تخلفات جنگ را در همه مناطق جنگی تشکیل و طبق موازین شرع، بدون رعایت هیچ‌یک از مقررات...

همان دادگاه را که قبل از انقلاب اسم آن دادگاه صحرایی بود، با اسم «دادگاه تخلفات جنگ» آوردیم؛ یعنی این دادگاه مخصوص شرایط جنگی است.

در واقع یعنی حضرت امام در جریان این قانونی که گفتید، بودند.

بله؛ ما کارشناسی کردیم؛ با فرماندهان و قضات باسابقه بررسی کردیم و این عبارت نوشته شد و امام ابلاغ کردند.

یعنی از قبل به امام منتقل کرده بودید؟

بله.

می‌شود کمی توضیح دهید؟

حضرت امام در جماران مستقر بودند و نیازی به جلسه‌های متعدد بر سر یک موضوع نبود. وقتی اصل قضیه با ایشان صحبت می‌شد، ایشان راهکار کلی را ارائه می‌کردند و بعد افراد دفتر امام، عمدتا هم مرحوم حاج احمدآقا، دنبال می‌کردند. عمده مسئله بین من و حاج احمدآقا بوده است. من مسائل را با قضات باسابقه و فرماندهان عالی‌رتبه بررسی می‌کردم و از طریق حاج احمدآقا آنها را به امام ارائه می‌دادیم. به این نتیجه رسیدیم که با اجازه امام، آن دادگاه‌های صحرایی به‌عنوان دادگاه تخلفات جنگ تشکیل شود؛ یعنی مخصوص زمان جنگ است و بعد از زمان جنگ نمی‌شود آنها را تشکیل داد و منحل می‌شود. بعد هم رسیدگی بدون رعایت تشریفات اداری باشد؛ یعنی رسیدگی عادلانه انجام شود، اما تشریفات ریز اداری نیاز نیست؛ مثلا ممکن است در موارد معمولی در قانون پیش‌بینی شده باشد بین ارائه کیفرخواست و جلسه دادگاه باید یک هفته وقت باشد. در موارد معمولی خیلی خوب است، اما در موارد جنگی ممکن است این فاصله‌افتادن مشکلاتی ایجاد کند. بنابراین امام فرمودند بدون رعایت مقررات دست‌وپاگیر این کار را انجام دهید. یک بار دیگر بند یک را بخوانید.

«دادگاه ویژه تخلفات جنگ را در همه مناطق جنگی تشکیل و طبق موازین شرع، بدون رعایت هیچ‌یک از مقررات دست‌وپاگیر به جرائم متهمین رسیدگی نمایید».

ما سه مقر برای این امر تأسیس کردیم؛ یکی در سازمان قضائی نیروهای مسلح اهواز برای مناطق جنگی جنوبی، یکی در کرمانشاه برای جبهه میانی و دیگری در ارومیه برای جبهه شمالی. این سه دادگاه را آنجا ایجاد کردیم؛ ولی قاضی به جبهه می‌رفت و رسیدگی را انجام می‌داد.

به خاطر دارید چه کسانی رئیس هرکدام از آنها شدند؟

رئیس اداره هرکدام از آنها همان رئیس سازمان قضائی نیروهای مسلح اهواز، کرمانشاه و ارومیه بود؛ ولی قضاتی که این ابلاغ را داشتند، متعدد بودند؛ بر حسب نیازی که هر زمان ممکن بود در هر جایی باشند.

افراد مشهور آنها چه کسانی بودند؟

از این بگذریم تا بند دوم را توضیح دهم. مطلب دوم ماهوی بود. بعضی

عکس: محمود عارفی، جماران

از مسئولان نظامی یا فرماندهان می‌گفتند آنجایی که در امر جنگ کوتاهی می‌شود، باید قاطع برخورد شود؛ یعنی ما فردی را که کوتاهی کرده است، اعدام کنیم. ما گفتیم در اسلام نداریم که برای کوتاهی اعدام کنیم. این فتواست و باید از مجتهد سؤال کنیم که اسلام تجویز کرده یا تجویز نکرده است. مثل هر استفتایی که از مرجع تقلید سؤال می‌شود، باید موضوع سؤال مشخص می‌شد و ما بر اساس آن موضوع سؤال، حکم را می‌گرفتیم؛ چون در حدیث معروف هست که حوادث جدید یک موضوع حکم می‌خواهد.

چرا آن‌قدر اصرار به اعدام داشتند؟

چون صدام اعدام می‌کرد و فکر می‌کردند با اعدام می‌شود نیروهای مسلح را جدی‌تر و قوی‌تر کرد؛ درحالی‌که با عدالت می‌شود نیروهای مسلح را جدی‌تر و قوی‌تر کرد.

شما مخالف بودید؟ با آنها احتجاج نمی‌کردید؟

نه؛ ما مخالف نبودیم. ما نه موافق و نه مخالف بودیم. می‌گفتیم ما تابع قانون هستیم؛ اگر قانون باشد، ما اجرا می‌کنیم. حرف ما این بود که نمی‌توانیم فراتر از قانون عمل کنیم؛ چون اینجا خلأ قانونی وجود داشت و قانون نه گفته بود اعدام کنید و نه گفته بود اعدام نکنید. باید قانون وضع می‌شد. این قانون هم باید پشتوانه فقهی داشته باشد. می‌دانید که قوانین ما بعد از وضع به شورای نگهبان می‌روند و شورای نگهبان تأیید می‌کند. در سال ۶۷ که التهابات جنگ بود، آیا امکان این مسئله بود که ما لایحه‌ای به مجلس بدهیم و بعد معطلی و کمیسیون و جلسه علنی و تصویب شود و بعد به شورای نگهبان برود؟! این امر طول می‌کشید. از امام فتوایی گرفتیم؛ این فتوا بسیار مهم بود و اساس بسیاری از قوانین بعدی مجلس شده است؛ یعنی اگر قوانین بعدی مجلس را شورای نگهبان تأیید کرده، اساس آن این فتوای امام است. ما خدمت امام رفتیم و توضیح دادیم اگر کسی به قصد براندازی اعمالی انجام دهد، مثلا خدای‌ناکرده چند نفر نظامی خودی با سلاح و مهمات به نظامیان حمله کنند و قصدشان این باشد که جبهه ما را شکست دهند، حکم این در شرع معلوم است؛ آنها محارب هستند و محارب هم اعدام می‌شود. با وجود این جاهایی داریم که آن فرد قصد چنین کاری را ندارد، اما ضرر آن بسیار سهمگین است.

اینجا ما چه کاری باید انجام دهیم؟ برای ایشان مثال زدیم که یک فرمانده لشکر ۱۰ هزار نفر نیرو دارد، شبی که فردای آن عملیات است و باید باشد و عملیات را ساماندهی و هدایت کند، دلش برای بچه‌اش تنگ می‌شود و به تهران برمی‌گردد و می‌داند که نبود ایشان باعث کشته‌شدن ۱۰ هزار نفر می‌شود. این مسئله مطرح نیست که می‌خواسته با صدام همکاری کند. ایشان دلش تنگ شده یا اینکه ترسیده و نمی‌خواسته آنجا باشد و به‌دلیل اینکه ترسیده آنجا را ترک کرده است. اینجا ما چه کنیم؟ آیا صرف این خطر بزرگی که ایجاد کرده ما می‌توانیم با او برخورد قاطع کنیم یا باید ببینیم که قصد ضربه‌زدن به ما داشته یا نداشته است؟ «قصد» یک امر قلبی است و ما نمی‌توانیم قصد را متوجه شویم. جوّ بیرون به من قاضی فشار می‌آورد که او را اعدام کن. این فرد باعث شکست ما شده و چند شهر ما به‌خاطر کوتاهی او سقوط کرده است؛ اما چرا من او را اعدام کنم؟ مجازات ترس که اعدام نیست یا اینکه دلش تنگ شده و رفته است، به‌خاطر ترک وظیفه من او را اعدام کنم؟ برای اعدام باید دلیل داشته باشیم. از امام سؤال کردیم آیا کسانی که برای ما محرز نیست قصد براندازی داشته‌اند یا نداشته‌اند و اقداماتی انجام داده‌اند که به جبهه ضرر می‌زند، چه کنیم؟ سؤال ما این بوده است. امام فتوایی دادند که مشابه این فتوا درباره قتل وجود دارد. من مسئله قتل را با اینکه به این مسئله مربوط نیست توضیح می‌دهم تا برای شما و کسانی که این مطلب را مطالعه می‌کنند روشن شود. ما قتل عمد و غیرعمد داریم، مجازات قتل عمد قصاص و مجازات قتل غیرعمد دیه است. در تعریف قتل غیرعمد گفته‌اند قتلی است که قاتل از پیش تصمیم بر کشتن داشته باشد؛ یعنی برنامه‌ریزی کرده و وسایل تهیه کرده و رفته که آن فرد را بکشد و کشته است. ما او را قصاص می‌کنیم اما جایی نمی‌دانیم رفته که بکشد یا نه؛ رفته دعوا کند و در دعوا چاقو زده است. من از کجا به دست بیاورم که قصد این فرد کشتن بوده یا نبوده است؟ شارع مقدس در اینجا می‌گوید اگر کسی با ابزاری که معمولا کشنده است کاری کرد، دیگر لازم نیست قصدش را درآوریم؛ یعنی اینکه چاقو به قلب طرف می‌زنید، قصد در آن خوابیده است و لازم نیست که من قاضی درآورم که این فرد می‌خواسته او را بکشد، چون معنی چاقو به قلب زدن با کشتن یکی است.

کسی با گلوله به سر کسی زده است، گلوله به مغز زدن یعنی کشتن. پس بند الف ماده ۲۹۰ قانون مجازات اسلامی گفته عمدبودن قتل محقق می‌شود به اینکه بدانیم قبل از اینکه این عمل را انجام دهد، قصد کشتن داشته است. اگر بدانیم قصد کشتن داشته و بعد اقدامی انجام داده و طرف کشته شده است، اعدام می‌شود. حالت دوم این است که ما نمی‌دانیم قصد کشتن داشته یا نداشته؛ اما عملی انجام می‌دهد که آن عمل نوعا کشنده است.

اما از این حکم دو جا درمورد قتل هم استفاده کردند. یکی از آنها درمورد مواد مخدر بود که از ایشان سؤال کردند. در یک فرایندی بحث این بود که مثلا کسانی را که یک تن تریاک یا یک کیلو هروئین وارد کشور می‌کنند و بار اول هم دستگیر می‌شوند، می‌توانیم مجازات سنگین کنیم؟ او که هنوز کاری نکرده است. می‌خواسته بیاورد و ما جلوی او را گرفته‌ایم. می‌توانیم او را مجازات سنگین کنیم؟ گفتند که اگر کسی مواد مخدر را در حد ابتلای کثیر، مثلا هزار نفر را آلوده کند، با قصد یا با علم به این اثر، یعنی کسی که هزار نفر را معتاد کرده یا کسی که می‌خواسته معتاد کند یا اینکه می‌دانسته به این نتیجه می‌رسد، این فرد مشمول مجازات شدید است.

اعدام نه؛ مجازات شدید؟

اعدام یا غیر اعدام.

این استفتا از حضرت امام چه سالی بوده است؟

فکر می‌کنم حدود سال ۶۵ بوده است. این استفتا در دست هست که گفته‌اند چه زمانی مواد مخدر موجب افساد می‌شود؟ امام فرموده‌اند کسی که موجب ابتلای کثیر شده باشد یا با قصد این عمل یا با علم به این اثر. این سه شرط را امام فرموده‌اند. ما سابقه این مسئله را داشتیم. با توجه به سابقه این فتوای امام این‌طور بیان کردیم.

ادامه در صفحه ۶

الو شرق ۸۸۶۴۰۲۶۰

sharghline@sharghdaily.ir
پیامک: ۳۰۰۰۴۶۹۹

● **چرا تعمیرگاه‌ها منتقل نشدند؟** قرار بود شهرداری منطقه ۱۴ تعمیرگاه‌های مزاحم واقع در خیابان پیروزی، خیابان شکوفه، به‌ویژه ابتدای کوچه رازی را به منطقه‌ای غیرمسکونی منتقل کند. با طولانی‌شدن درخواست ساکنان چرا تاکنون اقدامی انجام نشده؟

سیامک صباحی

● **تأثیر منفی جابه‌جایی‌ها در شهرداری منطقه ۱۴:** چرا مسئول ناحیه یک شهرداری منطقه ۱۴ را به جای دیگری فرستاده‌اند. این جابه‌جایی‌ها تأثیر منفی برجا گذاشته است. فردی که توانسته با تلاش‌های فراوان رضایت ناحیه‌ای را جلب کند، چه دلیلی برای انتقال آن وجود داشت؟

علی ـ از ساکنان خیابان شکوفه

● **خانواده‌های کم‌درآمد تا کی گوشت قرمز نخورند؟** آیا برای کاهش قیمت گوشت قرمز طرحی در دست اجرا نیست؟ مردم تا کی باید مهم‌ترین مواد غذایی و پروتئینی را از سفره‌هایشان حذف کنند؟ آیا مسئولان هم مانند اقشار کم‌درآمد گوشت قرمز را از سفره‌هایشان حذف کرده‌اند؟ آیا این است معنای کاهش قیمت و برقراری عدالت و رفع مشکلات اقتصادی و معیشتی و رفاه و آسایش برای هم‌وطنان کشورمان؟ به راستی خانواده‌های کم‌درآمد تا کی گوشت قرمز نخورند؟

یک مخاطب

● **چرا فقر؟** چرا ایرانی‌ها باید با فقر و نداری بسازند، اما بیشتر مسئولان در مناطق خوش‌آب‌وهوا زندگی کنند و از مشکلات مردم بی‌اطلاع باشند؟

مهدیه مرادی

● **جریمه اقساط بانکی:** به محض اینکه وام‌گیرندگان اقساط بانکی را با تأخیر پرداخت کنند، جریمه می‌شوند. افرادی که وام مسکن دارند و در پرداخت آنها با مشکل مواجهند نباید جریمه شوند.

محمدامین

● **زیرگذر بازگشایی کنند:** مدت‌هاست زیرگذر خیابان امیرکبیر منشعب از خیابان ۱۷ شهریور مسدود است. کی قرار است بازگشایی شود؟

رهبری

● **نارضایتی مردم:** مردم از بی‌توجهی مسئولان به گرانی و افزایش بی‌رویه قیمت لبنیات ناراضی‌اند.

شایا باقری